

بیست سال تعرفه گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران

فرهاد کوهی

از سری کتاب‌های
اقتصاد و جامعه

سازمان تأمین اجتماعی
دبیرخانه شورای تدوین برنامه ششم توسعه

سرشناسه	: کوهی، فرهاد، ۱۳۵۵-
عنوان و نام پدیدآور	: بیست سال تعرفه‌گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران / نویسنده: فرهاد کوهی.
مشخصات نشر	: تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: بیست، ۴۶۲ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۹-۷۹۹-۱۲۱-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: پزشکی -- ایران -- حق الزحمه
موضوع	: پزشکی -- ایران -- حق الزحمه
شناسه افزوده	: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۴ ب۹ خ/۷۲۸/۵ R
رده‌بندی دیویی	: ۴۳۶۱۰۹۵۵/۳۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۰۷۵۰۶

بیست سال تعرفه‌گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران

نویسنده: فرهاد کوهی

چاپ نخست: ۱۳۹۴

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

حروفچینی و آماده‌سازی: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر علمی و فرهنگی کتیبه

حق چاپ محفوظ است.

سازمان تأمین آبراهای

شرکت انتشارات
علمی و فرهنگی

اداره مرکزی و مرکز پخش: خیابان نلسون ماندلا (افریقا)، چهارراه حقانی (جهان کودک)، کوچه کمان، پلاک ۲۵؛
کدپستی: ۱۵۱۸۷۳۶۳۱۳؛ صندوق پستی: ۹۶۴۷ - ۱۵۸۷۵؛ تلفن: ۷۰ - ۸۸۷۷۴۵۶۹؛ فکس: ۸۸۷۷۴۵۷۲؛
تلفن: ۲۹ - ۸۸۶۶۵۷۲۸؛ تلفکس: ۴۵ - ۸۸۶۷۷۵۴۴
آدرس اینترنتی:

www.elmifarhangi.ir info@elmifarhangi.ir

www.ketabgostarco.com info@ketabgostarco.com

فروشگاه یک: خیابان انقلاب، روبه‌روی در اصلی دانشگاه تهران؛ تلفن: ۶۶۹۶۳۸۱۵ و ۱۶ - ۶۶۴۰۰۷۸۶

فروشگاه دو: میدان هفت تیر، خیابان کریمخان زند، بین قائم مقام قراهنی و خردمند، پلاک ۱۳؛ تلفن: ۷ - ۸۳۳۳۸۰۶

فروشگاه سه: جمهوری، چهارراه شیخ هادی، نبش رازی، پلاک ۶۹۹

فروشگاه چهار: بزرگراه شهید حقانی، بعد از ایستگاه مترو حقانی، خروجی کتابخانه ملی، کتابخانه ملی (نمایشگاه و فروشگاه دائمی کتاب)

فروشگاه پنج: خیابان کارگر شمالی، روبه‌روی پارک لاله، نبش کوچه ستاره، نمایشگاه و فروشگاه

محصولات فرهنگی سازمان تأمین اجتماعی، پلاک ۱

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	سیزده
مقدمه.....	هفده
فصل اول: مبانی اقتصادی مؤثر در تصمیمات قیمت گذاری.....	۱
مقدمه.....	۱
تعریف قیمت گذاری.....	۱
مبانی اقتصادی قیمت گذاری.....	۲
قیمت گذاری در بازار رقابت کامل.....	۳
کشش تقاضا.....	۵
تعادل بازار.....	۶
رقابت ناقص، انحصار کامل و رقابت چندقطبی.....	۱۰
انحصار کامل (انحصار کامل فروش و خرید).....	۱۰
رقابت انحصاری.....	۱۲
انحصار چندقطبی.....	۱۳
روش های قیمت گذاری بر اساس هزینه ها.....	۱۵
قیمت گذاری بر اساس هزینه کامل.....	۱۶
قیمت گذاری بر اساس هزینه تبدیل.....	۱۸
قیمت گذاری بر اساس هزینه نهایی.....	۲۱
قیمت گذاری بر اساس بازده سرمایه.....	۲۴

۲۷	قیمت گذاری با استفاده از هزینه های قابل انطباق
۳۰	کاربرد منحنی یادگیری در برآورد هزینه تولید
۳۳	سایر متغیرهای مؤثر در قیمت گذاری
۳۳	سود قابل قبول
۳۴	نظارت ارگان های دولتی
۳۴	محدودیت های مدل
۳۴	محصولات نامرغوب
۳۵	مراحل قبل از انتخاب روش قیمت گذاری
۳۵	مرحله اول: تعیین هدف قیمت گذاری
۳۸	مرحله دوم: تعیین میزان تقاضا
۳۸	مرحله سوم: برآورد هزینه ها
۳۸	مرحله چهارم: تجزیه و تحلیل محصولات، قیمت ها و هزینه های شرکت رقیب
۳۹	فصل دوم: شرایط بازار سلامت
۳۹	مقدمه
۳۹	مفهوم سلامت
۴۰	ویژگی های مهم بازار مراقبت سلامت
۴۰	بالا بودن هزینه های معامله در بازار سلامت
۴۱	بی اطمینانی ها از طرف تقاضا و عرضه
۴۲	تقارن نداشتن اطلاعات
۴۲	آثار بیرونی یا جانبی
۴۲	دخالت دولت
۴۲	اهمیت کیفیت
۴۴	تقاضای خدمات مراقبت سلامت
۴۴	عوامل اثرگذار در تقاضای مراقبت سلامت
۴۵	قیمت
۴۵	سایر عوامل
۴۵	کشش قیمتی تقاضا برای مراقبت سلامت
۴۷	بیمه
۴۸	بیمه خصوصی
۴۹	بیمه اجتماعی
۵۰	روش های قیمت گذاری کالاها و خدمات در بازار سلامت
۵۰	

۵۲	ارتباط نظام قیمت گذاری با نظام های پرداخت
۵۵	فصل سوم: تعرفه گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران
۵۵	مقدمه
۵۵	تفاوت تعرفه گذاری و قیمت گذاری
۵۶	تاریخچه تعرفه های پزشکی در ایران
۵۶	تا قبل از سال ۱۳۷۴
۵۸	از سال ۱۳۷۴ تا سال ۱۳۹۳
۶۳	چگونگی تعیین تعرفه های پزشکی در ایران پس از تصویب قانون بیمه همگانی
۶۴	تعرفه گذاری خدمات تشخیصی - درمانی و قانون بیمه همگانی خدمات درمانی
۶۸	حوزه های مؤثر در تعرفه گذاری خدمات تشخیصی - درمانی نظام سلامت ایران
	فهرست برخی وقایع مهم اثرگذار در نظام سلامت و نیز تعرفه گذاری خدمات تشخیصی - درمانی در ایران
۷۰	
۷۱	روند تغییرات چهار شاخص مرتبط با تعرفه گذاری
۷۴	روند اختیارات و نقش سازمان نظام پزشکی در تعرفه گذاری خدمات تشخیصی - درمانی
۷۶	تعرفه ویزیت پزشکان و ارائه کنندگان پروانه دار در بخش سرپایی
۷۶	تعریف ویزیت
۷۸	مکانیسم تعیین تعرفه برای ویزیت پزشکان
۸۷	بررسی سیر تحولات و تغییرات در مصوبات قانونی تعرفه ویزیت از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳
۱۰۱	بررسی تغییرات نرخ تعرفه ویزیت پزشکان از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳
۱۰۴	روند تغییرات تعرفه ویزیت پزشکان عمومی
۱۰۸	روند تغییرات تعرفه ویزیت پزشکان متخصص
۱۱۱	روند تغییرات تعرفه ویزیت پزشکان فوق تخصص و روان پزشکان
۱۱۵	خلاصه
۱۱۶	ضرایب تعرفه خدمات پزشکان (K)
۱۱۶	تاریخچه و مبانی محاسباتی ارزش های نسبی
۱۲۲	بررسی روند مصوبات قانونی در زمینه ضرایب تعرفه
۱۵۰	بررسی تغییرات نرخ ضرایب تعرفه خدمات پزشکی از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳
۱۵۲	ضریب تعرفه (K) جراحی
۱۵۶	ضریب تعرفه (K) بیهوشی
۱۶۱	ضریب تعرفه (K) داخلی
۱۶۴	۵۰ درصد حق عمل جراحی به منزله هزینه استهلاک اتاق عمل

- ۱۷۲..... خلاصه
- ۱۷۳..... هزینه اقامت بیمار در بیمارستان (تخت روز) (هتلینگ)
- ۱۷۳..... تعریف هزینه اقامت (هزینه هتلینگ)
- ۱۷۸..... بررسی روند مصوبات مرتبط با تعرفه‌گذاری خدمات هتلینگ (تخت روز)
- بررسی روند تغییرات مقدار تعرفه خدمات هتلینگ (هزینه اقامت) از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳
- ۱۹۴.....
- ۲۰۳..... هزینه خدمات جنبی و پرستاری
- ۲۰۵..... خدمات آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و آسیب‌شناسی بالینی
- سیر تحول مصوبات هیئت وزیران و سازمان نظام پزشکی در زمینه تعرفه‌گذاری خدمات آزمایشگاه و پاتولوژی
- ۲۰۵.....
- روند تغییرات تعرفه خدمات آزمایشگاه و پاتولوژی
- ۲۱۲.....
- خدمات پرتوپزشکی
- ۲۲۰.....
- مقدمه
- ۲۲۰.....
- سیر تحولات تعرفه خدمات پرتوپزشکی
- ۲۲۱.....
- بررسی روند نرخ رشد تعرفه خدمات پرتوپزشکی
- ۲۳۰.....
- جبران خدمت پزشکان عضو هیئت علمی و پزشکان شاغل در مناطق محروم
- ۲۳۴.....
- سیر مصوبات مربوط به تعرفه خدمات ارائه‌شده توسط پزشکان عضو هیئت علمی و پزشکان شاغل در مناطق محروم
- آیین‌نامه روش پرداخت ۲۲ اعضای هیئت علمی و پزشکان درمانی تمام‌وقت مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۳
- ۲۳۴.....
- تخت‌های نمونه کشوری
- ۲۴۷.....
- مقدمه
- ۲۵۱.....
- ضوابط انتخاب تخت‌های نمونه کشوری
- ۲۵۱.....
- تعداد تخت‌های نمونه کشوری
- ۲۵۴.....
- مقدار ضریب تعرفه (K) خدمات پزشکان
- ۲۵۴.....
- مقدار تعرفه هتلینگ
- ۲۵۴.....
- مبنای ایفای تعهد سازمان‌های بیمه‌گر و فرانشیز
- ۲۵۴.....
- سهم بیمار (فرانشیز) و سهم سازمان‌های بیمه‌گر پایه از هزینه‌های تشخیصی - درمانی
- ۲۵۵.....
- سیر تحولات سهم بیمار (فرانشیز) و سهم سازمان‌های بیمه‌گر پایه از هزینه‌های تشخیصی - درمانی
- سیر مصوبات تعیین‌کننده تعهدات سازمان‌های بیمه‌گر در قبال هزینه خدمات ارائه‌شده در بخش خصوصی
- ۲۵۵.....
- ۲۶۴.....

میزان سهم بیمه‌شده (مقدار و نرخ فرانشیز) در تأمین هزینه خدمات تشخیصی - درمانی	۲۶۷
بخش‌های دولتی و خصوصی	۲۶۷
روند تغییرات مقدار و نرخ فرانشیز برای خدمت ویزیت پزشک متخصص	۲۷۲
روند تغییرات مقدار و نرخ فرانشیز برای خدماتی که تعرفه آن‌ها بر اساس ضریب تعرفه (K) جراحی محاسبه می‌شود	۲۷۴
روند تغییرات مقدار و نرخ فرانشیز بابت هزینه اقامت بیمار در اتاق سه‌تخته و بیشتر در بیمارستان درجه یک	۲۷۵
سرانه حق بیمه درمان	۲۷۸
روند تغییرات سرانه حق بیمه خدمات درمانی مصوب	۲۹۴
استنادات قانونی مصوبات هیئت وزیران	۲۹۵
سیر مراجع مورد استناد هیئت وزیران برای تعیین تعرفه خدمات تشخیصی - درمانی	۲۹۵
سایر قوانین و مقررات مرتبط با تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی	۳۰۳
پیامدهای نظام تعرفه‌گذاری	۳۰۹
سوق یافتن نخبه‌های کشور به سمت شاخه‌های گوناگون حرفه پزشکی و دندان‌پزشکی، به‌خصوص سطوح تخصصی آن‌ها	۳۱۱
توسعه مراکز و مؤسسات ارائه خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی و تضعیف بخش دولتی	۳۱۲
بی‌توجهی به فلسفه خصوصی‌سازی	۳۱۳
افزایش تمایل ارائه‌کنندگان به استفاده از تکنولوژی‌های گران‌قیمت	۳۱۳
افزایش پرداخت از جیب بیمه‌شدگان	۳۱۴
کاهش توان سازمان‌های بیمه‌گر در ایفای تعهدات درمانی خود	۳۱۶
ظهور بیمه‌های مکمل بدون هدف پوشش خدمات خارج از تعهد بیمه‌های پایه	۳۱۷
ظهور و شیوع روابط مالی غیررسمی میان بیماران و ارائه‌کنندگان خدمات تشخیصی - درمانی	۳۱۸
تحقق نیافتن هدف پوشش همگانی و نظام‌مند بیمه خدمات درمانی	۳۱۹
تغییر ارزش‌های اخلاقی حاکم بر جامعه و کاهش احترام اجتماعی جامعه پزشکی	۳۲۰
شکست بسیاری از طرح‌ها و اصلاحات حوزه سلامت	۳۲۰
طرح خودگردانی بیمارستان‌های دولتی	۳۲۱
طرح ارتقای کیفیت ویزیت پزشکان	۳۲۱
پیشنهادی برای اصلاح تعرفه‌های خدمات تشخیصی-درمانی	۳۲۲
منابع	۳۲۵

- ۳۲۹..... پیوست‌ها
- پیوست ۱. معیارهای ارائه‌شده در جلسات کارشناسی شورای عالی بیمه خدمات درمانی برای
۳۳۱..... تعیین تعرفه ویزیت پزشکان
- پیوست ۲. متن کامل مصوبات هیئت وزیران در زمینه تعرفه‌های خدمات تشخیصی- درمانی و
۳۳۷..... حق سرانه بیمه خدمات درمانی از سال ۱۳۷۴ تا ۱۳۹۳
- تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی و میزان فرانشیز پرداختی توسط بیمه‌شده در سال
۳۳۷..... ۱۳۷۴
- تعیین میزان حق بیمه سرانه خدمات درمانی در سال ۱۳۷۴ ۳۳۹
- تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی و میزان فرانشیز پرداختی توسط بیمه‌شده در سال
۳۴۰..... ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵
- اصلاح تصویب‌نامه راجع به تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی و میزان فرانشیز
پرداختی توسط بیمه‌شده ۳۴۲
- تعیین میزان حق بیمه سرانه و تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در سال ۱۳۷۶ ۳۴۲
- افزایش تعرفه‌های خدمات آزمایشگاهی و خدمات رادیولوژی در بخش خصوصی ۳۴۴
- تغییر ضریب تعرفه جراحی موضوع تصویب نامه تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی و
میزان فرانشیز پرداختی توسط بیمه‌شده ۳۴۴
- تعیین میزان حق بیمه سرانه خدمات درمانی و تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در
سال ۱۳۷۷ ۳۴۵
- تعیین تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در سال ۱۳۷۸ ۳۴۷
- تعیین میزان حق سرانه خدمات درمانی و تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در سال
۱۳۷۹ ۳۴۷
- تصویب‌نامه راجع به تعیین تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در سال ۱۳۸۰ ۳۴۸
- تعیین میزان حق سرانه خدمات درمانی در سال ۱۳۸۰ ۳۵۰
- تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در سال ۱۳۸۱ ۳۵۴
- تعیین تعرفه و فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی و نرخ حق سرانه خدمات درمانی در
سال ۱۳۸۲ ۳۵۴
- انتخاب آقای مسعود پزشکیان به عنوان نماینده ویژه رئیس‌جمهور در خصوص تعیین
تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی مراکز و مؤسسات خدمات تشخیصی و درمانی
خیریه ۳۵۸
- تعیین تعرفه و فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی سال ۱۳۸۳ ۳۶۱
- تعیین تعرفه و فرانشیز خدمات تشخیصی و درمانی سال ۱۳۸۴ ۳۶۲
- ۳۶۶

لغو تعرفه‌های اعلام شده توسط سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران در بخش خصوصی	۳۶۹
تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۵	۳۶۹
اصلاح تصویب نامه موضوع تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۵	۳۷۳
تصویب نامه راجع به تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۶	۳۷۴
تصمیم نمایندگان ویژه رئیس جمهور در خصوص تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۷	۳۷۷
تصویب نامه در خصوص تعیین تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش غیردولتی در سال ۱۳۸۷	۳۸۱
تصویب نامه در خصوص تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۸	۳۸۳
تصویب نامه در خصوص تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۸۹	۳۸۷
تصویب نامه در خصوص تعیین تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۹۰	۳۹۱
تصویب نامه در خصوص سقف تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش خصوصی در سال ۱۳۹۰	۳۹۵
تصویب نامه در خصوص سقف تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش غیردولتی در سال ۱۳۹۰	۳۹۸
لغو تصویب نامه در خصوص سقف تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش غیردولتی در سال ۱۳۹۰	۴۰۰
تصویب نامه در خصوص تعیین تعرفه خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۹۱	۴۰۰
تصویب نامه در خصوص تعیین سقف تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش خصوصی در سال ۱۳۹۱	۴۰۶
تصویب نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۱۳۹۲	۴۰۸
تعیین تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش عمومی غیردولتی در سال ۱۳۹۲	۴۱۴
اصلاح بند ۱ تصویب نامه در خصوص تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی بخش دولتی در سال ۱۳۹۲	۴۱۷
اصلاح تصویب نامه‌های شماره ۴۱۴۴۱/ت/۴۹۰۷۲هـ و شماره ۴۱۴۳۸/ت/۴۹۰۷۲هـ مورخ ۱۳۹۲/۲/۲۴ موضوع تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی و عمومی غیردولتی	۴۱۷

دوازده / بیست سال تعرفه‌گذاری خدمات تشخیصی و درمانی در ایران

تصویب‌نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش خصوصی در سال ۴۱۸.....	۱۳۹۲
تصویب‌نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی در سال ۴۲۱.....	۱۳۹۳
تصویب‌نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش خصوصی در سال ۴۲۷.....	۱۳۹۳
تصویب‌نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش دولتی و عمومی غیردولتی در سال ۱۳۹۴.....	۴۲۹
تصویب‌نامه در مورد تعرفه‌های خدمات تشخیصی و درمانی در بخش خصوصی در سال ۴۳۵.....	۱۳۹۴

پیوست ۳. متن کامل مصوبات سازمان نظام پزشکی در زمینه تعرفه‌های خدمات تشخیصی -

درمانی بخش خصوصی از سال ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹.....	۴۳۸
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۳.....	۴۳۸
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۴.....	۴۳۹
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۵.....	۴۴۱
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۶.....	۴۴۳
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۷.....	۴۴۵
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۸.....	۴۴۷
تعرفه‌های خدمات تشخیصی - درمانی بخش خصوصی در سال ۱۳۸۹.....	۴۵۰

پیوست ۴. آیین‌نامه روش پرداخت ۲۵ اعضای هیئت علمی و پزشکان درمانی تمام‌وقت مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۳.....

۴۵۵.....